

BUYRAK YETISHMOVCHILIGINING KELIB CHIQISHI .

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

ABDULLAYEVA SHOHSANAM NASRULLOYEVNA

Anotatsiya : Ushbu maqola bugungi kunda dolzarb bo'lgan buyrak yetishmovchiligi kelib chiqish sabablari , klinikasi davolash, bu kasallikda zamonaviy davolash usullarini qo'llash , zamonaviy texnikalardan foydalanishga muljallangan. Buyrak yetishmovchiligi - bu buyraklaringizdan biri yoki ikkalasi o'z-o'zidan ishlamaydigan holat. Sabablari diabet, yuqori qon bosimi va o'tkir buyrak shikastlanishlari. Alomatlar orasida charchoq, ko'ngil aynishi va qusish, shishish, hojatxonaga qanchalik tez-tez boradigan o'zgarishlar va miya tumanligi kiradi. Davolash dializ yoki buyrak transplantatsiyasini o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar : O'tkir buyrak yetishmovchiligi, surunkali buyrak yetishmovchiligi.

Abstract: This article is about the causes, clinical manifestations, treatment, and modern treatment methods for this disease, and the use of modern techniques. Kidney failure is a condition in which one or both of your kidneys no longer function properly. Causes include diabetes, high blood pressure, and acute kidney injury. Symptoms include fatigue, nausea and vomiting, swelling, changes in how often you go to the bathroom, and brain fog. Treatment includes dialysis or a kidney transplant..

Key words: Acute kidney failure, chronic kidney failure.

Kirish . Buyrak yetishmovchiligi - bu buyrak faoliyati asta-sekin yoki to'satdan buzilishi bilan paydo bo'ladigan alomatlar majmuasidir. U o'tkir va surunkali shaklda davom etishi mumkin, ular alomatlari va malakali tibbiy yordam ko'rsatishga yondashuvlari bilan farq qiladi. Buyrak yetishmovchiligini o'tkir shakli faqatgina tibbiy muassasada davolanadi va quyidagi belgilar bilan tavsiflanadi: siydik chiqarishning buzilishi - u umuman bo'lmasligi yoki oz miqdorda bo'lishi mumkin; ovqat hazm qilish tizimining buzilishi - ko'ngil aynish, qusish, , ishtaha buzilishi; oyoq va qo'llar shishishi; qon bosimi ortishi; taxikardiya; uyquchanlik;

Asosiy qism . Buyrak yetishmovchiligini o'tkir shaklini davolash patologik holat rivojlanishining sababini aniqlashdan boshlanadi - bu mustaqil kasallik emas, balki mavjud kasalliklarning asoratidir. O'tkir buyrak yetishmovchiligini qo'zg'atadigan omillardan tezda xalos bo'lish uchun shifokorlar kasallikka qarab turli choralarni ko'rishlari mumkin: qon yo'qotilishini yo'q qilish, yurakning normal faoliyatini tiklash va qon o'rnini bosuvchi moddalarni tomir ichiga yuborish. Agar siydik oqishi uchun mexanik to'siqlar mavjud bo'lsa, ular faqat jarrohlik yo'li bilan olib tashlanadi - masalan, ureteral kateterizatsiya, nefrostomiya.

Davolash jarayonida birinchi navbatda siydik ishlab chiqarishni tiklash kerak; buning uchun diuretiklar va maxsus eritmalar qat'iy belgilangan dozada kapelnitsa orqali qo'llaniladi. Buyrak yetishmovchiligini o'tkir shaklini davolash, shuningdek, buyraklardagi mikrosirkulyatsiyani yaxshilaydigan, metabolizmni faollashtiradigan va ularning faoliyatini tiklaydigan dorilarni qo'llashni nazarda tutadi.

O'tkir buyrak yetishmovchiligida shoshilinch tibbiy yordam o'tkir hodisalarni bartaraf etishdan iborat bo'lib, bu holat zaharlanish yoki ba'zi dorilar natijasida ham yuzaga kelishi mumkin. Bunday holda, detoksifikatsiya choralarini tezda amalga oshirish muhimdir - oshqozonni yuvish, ovqat hazm qilish tizimiga ko'p miqdorda sorbentlar kiritish, antidotlardan foydalanish kerak. Shuningdek, shifokorlar bemorga gemodializ yoki gemosorbsiya berishlari mumkin - aksariyat hollarda shoshilinch yordam ko'rsatishning ushbu usullari bemorning omon qolish uchun yagona imkoniyatidir.

Yaxshiyamki, bolalar ham, kattalar ham davolanishi mumkin. O'tkir buyrak yetishmovchiligi ko'pincha tiklanadi va har bir bemorda omon qolish imkoniyati mavjud.

Surunkali buyrak yetishmovchiligi . Ushbu sindrom hech qachon "o'z-o'zidan" paydo bo'lmaydi, bu deyarli barcha buyrak kasalliklarining asoratidir. O'tkir va surunkali yetishmovchilikda alomatlar farqlanadi. Masalan, surunkali shaklda bel mintaqasida joylashgan shish va og'riq sindromi bilan ajralib turadi. alomatlar kuchli bo'lmaydi, shuning uchun ular ko'pincha bemorlar tomonidan e'tiborga olinmaydi.

Bolalarda surunkali buyrak yetishmovchiligini tashxislashda asosiy muammo - otanalar siydikning pasayishi va yengil og'riqni sezmasligi mumkin. Ushbu alomatlar umumiy zaiflik, charchoqning kuchayishi, uyqusizlik bilan kechishi mumkin - bu belgilar o'ziga xos emas, shuning uchun faqatgina ularga asoslanib to'g'ri tashxis qo'yish mumkin emas; to'liq tekshiruv talab qilinadi.

Davolashni shifokorlar nazorati ostida amalga oshirish kerak. Surunkali buyrak yetishmovchiligida, quyidagi alomatlar rivojlanishi mumkin: siydik chiqarishni to'xtatishi sababli keng shish; yoki ichakdan qon ketish; yuqori qon bosimi; asab tizimining shikastlanishi; depressiya; atsidoz; nafas olish faoliyatini buzish;

Buyrak yetishmovchiligini terminal bosqichida davolash oldindan aytib bo'lmaydigan natijaga olib keladi, bunday bemorlarning hayoti soatlab hisoblab chiqiladi.

Surunkali buyrak yetishmovchiligini davolashning aniq algoritmi mavjud: asosiy kasallik terapiyasi; kunlik rejimga rioya qilish va tibbiy ovqatlanish; suv muvozanatining buzilishini tuzatish; arterial gipertenziyani davolash; anemiyani davolash; yuqumli kasalliklar asoratlarini davolash.

Surunkali buyrak yetishmovchiligini har bir holatda qanday davolashni shifokor hal qiladi - bemorning ahvolini tahlil qilish, barcha aniq va yashirin kasalliklarni aniqlash, OIVni istisno qilish va chuqur tekshiruvdan o'tkazish kerak. Ayniqsa og'ir holatlarda bemorga gemodializ buyurilishi mumkin - bu ba'zida omon qolish imkoniyatini oshiradi.

Ushbu kasallik xavfli deb hisoblanadi, shuning uchun tashxis qo'yilgandan so'ng bemorlar darhol ro'yxatga olinadi - ular muntazam ravishda mutaxassislar ko'rigidan o'tishlari kerak, vaqti-vaqti bilan davolanish uchun kasalxonada bo'lishlari kerak. Surunkali buyrak yetishmovchiligining patogenezi shuki, dorilarni davolash masalasiga qanday javob berishni aniq bilishning iloji yo'q - barchasi juda individualdir. Natija va davolash ushbu holatga qaysi patologiya turi sabab bo'lganligiga bog'liq bo'ladi. Og'ir buyrak yetishmovchiligida bemorlar organ

transplantatsiyasini o'tkazishlari mumkin. Ba'zida transplantatsiya omon qolish uchun yagona imkoniyat, operatsiyadan keyin bemorlar 10 yildan ortiq umr ko'rishadi.

Sizning buyraklaringiz tanangizda chiqindilar va ortiqcha suyuqlikdan xalos bo'lish orqali muhim vazifani bajaradi. Agar sizda buyrak etishmovchiligi bo'lsa, buyraklaringiz endi samarali ishlamaydi. Davolashsiz, o'linga olib kelishi mumkin. Dializ yoki buyrak transplantatsiyasi uzoq umr ko'rishga yordam beradi. Sizning davolanish rejangiz dori-darmonlarni qabul qilishni va maxsus parhezga rioya qilishni ham o'z ichiga olishi mumkin. Barcha uchrashuvlaringizga borishingizga ishonch hosil qiling. Muolajalaringiz, dori-darmonlaringiz, turmush tarzingizni o'zgartirish yoki davolanish rejangizning boshqa qismi haqida savollaringiz yoki xavotirlaringiz bo'lsa, shifokor bilan gaplashing.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. Bindroo S, Quintanilla Rodriguez BS, Challa HJ. Buyrak etishmovchiligi (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519012/>). 2023 yil 24-sentabr. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 yil yanvar. 17.01.2025 dan foydalanilgan.
2. Qandli diabet va ovqat hazm qilish va buyrak kasalliklari milliy instituti (AQSh). Buyrak etishmovchiligi nima? (<https://www.niddk.nih.gov/health-information/kidney-disease/kidney-failure/what-is-kidney-failure>) Oxirgi ko'rib chiqilgan 1/2018. 17.01.2025 dan foydalanilgan.
3. Milliy buyrak jamg'armasi (AQSh). Buyrak etishmovchiligi (<https://www.kidney.org/atoz/content/KidneyFailure>). 17.01.2025 dan foydalanilgan.